

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Sebestyén Ede*

Cím: *Bellini és a pesti árvíz*

Forrás: *Pesti Hírlap Vasárnapja*

Bppest

1835. 13

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

492

Hely

Opera

Idő

"1837/1849"

Személy

Helyszám

BELLINI ÉS A PESTI ÁRVIZ

Két esztendeje halott volt már Bellini, amikor Pesten első ízben adták elő egyik operáját, de a hírért akkor már jól ismerték itt s a színházi közönség kívánta is a közelebbi ismeretséget.

Bellini fiz operát komponált. Ezek között nyolcadik volt időbeli sorrendben a *Norma*, amellyel a zeneszerzőt Pesten bevezették: 1832-ben készült a pesti Nemzeti Színház 1837-ben mutatta be, október 28-án. (De ezt megelőzően Kassán is eljátszották, 1836-ban, Szerdahelyi Józsefnek, a kiváló énekesnek a fordításában.) A címszerepét *Dériné* játszotta, a többi főszerepét *Eder Lujza*, idősb *Lendvay Miklós* és *Udvarhelyi Miklós*.

Az egykorú kritika szerint a közönség nagy tetszéssel fogadta a „nagyszerű mutatóványt”, de az előadás nem volt kielégítő. Ez volt az igazgatóság véleménye is s ezért a második előadáson már *Schodelné* énekelte a címszerepét és *Lendvay* szerepét Szerdahelyi, a szöveg fordítója.

A *Norma* ebben a kitűnő szereposztásban a színház egyik legvonzóbb műsordarabja lett. A bemutató előadástól 1884-ig, amikor a Nemzeti Színház teljesen drámai színházzá alakult át, összesen száznegyvenháromszor adták elő. Tehát évenként átlag háromszor, ami a vegyes műsorú színházban sokat jelentett.

Az új Operaház 1886-ban ujtotta föl a Normát. De itt mindössze tizenhátszor került színre.

*

A második Bellini-opera a Nemzeti Színház műsorán a *Montecchi és Capuleti párt, vagy Romeo és Julia* volt. Szövege természetesen *Shakespeare* tragédiájából készült. Ennek a főszerepeit szintén Udvarhelyi Miklós, Szerdahelyi, Schodelné és Eder Lujza játszotta a bemutató előadáson, 1837-ben, november 28-án. Pontosan egy hónappal a *Norma* premierje után. Schodelné *Romeo* szerepét énekelte, mert Bellini alt-hangra írta ezt a szerepet. A kritika a legnagyobb magasztalással méltatta Schodelné játékát. „Ő csakugyan képes olvadó hangjával a lelket kiemelni rejtekéből s éneke szárnyain a végtelenbe föl emelni.”

A *Montecchi és Capuleti* 1860-ban került le a színház műsoráról, a negyvenkettedik előadás után.

*

Bellini harmadik operája az ismeretlen nő volt, amelynek első előadását 1838-ban, Vizkereszt napján tartották, alig öt héttel a második után. Legnagyobb sikerrel ebben is Schodelné szerepelt. „Ki Schodel asszonyt e szerepben nem hallotta, — írta a *Honművész* kritikusa — a legbájjóbb műélménytől fosztaték meg.”

Az ismeretlen nő, Bellini nagy népszerűsége ellenére ismeretlen maradt a pesti közönségnek. Hat esztendőig volt műsoron és mindössze tizennégy alkalommal adták elő.

*

Beatrice di Tenda, vagy az uszinoi várkastély volt a következő Bellini-opera. Erre a szomorú emlékű 1838. év tragikus tavaszán került a sor.

Ez volt a pesti nagy árvíz ideje.

Az igazgatóság március 13-ik napjára tűzte ki a bemutató előadást, arra a napra, amelyre előre várták a veszedelem kulminálását. De a színházat az sem félemlítette meg. A közönséget sem.

Az árvíz már elöntötte a város külső területét és föl tartózhatatlanul közeledett a belső terület felé. A színház mégis megtelt.

„A színterem, — írja a *Honművész* — mind amellett is, hogy a remegő lakosság minden percben várta a Duna kiáradását, tömve volt. A darab menetele semmi kívánnivalót nem hagyott maga után; egy kettőt és a kardalt meg kellett ismételni.”

Az első felvonás után félreverték a harangokat és nagyobb nyomaték okáért sortűzek is jelezték a nagy veszedelmet. De sem a színészek, sem a közönség nem hagyta el a színházat addig, amíg Schodelnének át nem adták a részére készített szépművi ezüstkoszorút. Csak akkor futott mindenki az otthonába a holmiját megmenteni, amikor az utolsó üdvözlő beszéd is elhangzott.

A teljes bemutató előadást csak a veszedelem elmulta

után tartották meg. A *Beatrice* 1849-ig volt műsoron és összesen harmincöttször adták elő.

*

Bántó és érthetetlen jelenség volt a pesti színházi életben, hogy Bellini négy operája közül egyedül a *Norma* vonzotta a közönséget. A Nemzeti Színház mégsem mondott le a Bellini-kultusz folytatásáról. Szerencsés választás-

sal a *Sonnambata* (Alvajáró) című választóffá, amely 1831-ben készült s a pesti bemutató előadást 1841-ben, június 19-én tartották meg. A fő női szerepet ezen az előadáson *Láng Paulina* játszotta, akitől hamarosan átvette *Hollósy Kornélia*, aki nagyon sokszor alakította.

Az *Alvajáró* nagyszerűen sikerült s a Normával együtt a műsor legkedveltebb darabja lett. Nem is vették le a műsorról, amíg a Nemzeti Színház dualisztikus maradt. A legkiválóbb magyar énekesnőkön kívül a világhírű idegen énekesnőknek egész sora vendégszerepelt nálunk. Bellininek ebben a két dalművében, köztük *Catti Adelina*, *Pasta Ginditta*, *Artot-Desirée Jozefin*, *Nilsson Krisztina*: 1869-ben egy olasz staggione-társulat is előadta. Az *Alvajáró* összesen százharminchétszer került színre a Nemzeti Színházban, amelyből az Operaház mingyárt kezdetben átvette. Első ízben 1885-ben, július 18-án adták elő és husz előadás után vették le a műsorról.

*

A hatodik és utolsó Bellini-opera Nemzeti Színházunkban az *I puritani di Scozia* (A puritánok) volt. Ennek a gyászos 1849-ik év tavaszán volt a bemutató előadása, március 6-án. Ez volt Bellini hattyudala; egy évvel a halála előtt, 1834-ben írta. Ennek volt legkisebb sikere nálunk. Mindössze hétszer került színre. A *Walter Scott* regényéből készült szöveg nem tudta érdekelni a pesti közönséget. Annyira unalmas volt, hogy a kellemes, franciás szellemű zenét is magával ragadta a megsemmisülésbe.

Bellini zenéje most már egészen elnévelt Pesten. Emelékét sokáig csupán a *Norma* egyik díszletéről elnevezett *Normaja* őrizte. Most már ez sincs meg, csak a hagyományban él.

De az a négyszáztizenöt este, amelyen Bellini operáit játszották Pesten, nem mult el nyomtalanul. Színházunk történetének legszebb lapjai beszélnek róluk.

Sebestyén Ede.